

Den svenske Föräldrabalk har i kapitel 6, § 15, stk. 3, en generel bestemmelse om, at indehaverne af forældremyndigheden har et ansvar for, at barnets behov for samvær med andre, som står det særlig nær, så vidt muligt tilgodeses. Bedsteforældre og andre nærtstående kan henvende sig til socialnævnet for at få samvær med barnet, jf. Föräldrabalkens 6. kapitel, § 15 a, stk. 1, 3. pkt. Socialnævnet afgør herefter, om det vil indbringe sagen for domstolene. Afgørelsen bygger på en undersøgelse og vurdering af, om det påtænkte samvær vil være til gavn for barnet. Det er intentionen, at det kun er i specielle tilfælde, Socialnævnet skal gå videre med sagen. Domstolene afgør herefter, om der foreligger en så nær tilknytning mellem barnet og vedkommende, at barnet har behov for samvær, og hvor meget. I praksis kommer samvær (umgänge) mest på tale med tidligere plejeforældre, stedforældre eller bedsteforældrene, når den ene af forældrene er døde.

I islandsk og norsk ret er der mulighed for at få fastsat slægtningesamvær, hvis den ene af forældrene er afgået ved døden.

I Island er der i den islandske børnelov § 47, stk. 3, også mulighed for at få fastsat samvær med et barn, hvis det er umuligt for den ene af forældrene at udøve sine samværspligter over for barnet, og hvor nære slægtninge til den forhindrede kan få samvær. Der kan for eksempel være tale om en langvarig fængselsstraf uden orlovsmuligheder.

I Norge er det ikke kun slægtninge, der kan anmode om samvær ved dødsfald, men alle med nær tilknytning til barnet. Norge har herudover givet mulighed for, at bedsteforældre kan få samvær, hvis den ene af forældrene er nægtet samvær, men ønsker, at barnet skal have kontakt til bedsteforældrene. I Norge har det været overvejende, om man skulle udvide andres adgang til samvær, så barnets sociale (sted)forældre og (sted)søskende kunne ses regelmæssigt. Indtil videre er denne mulighed blevet afvist, blandt andet fordi man frygter en endnu mere opsplittet tilværelse for barnet på grund af mangfoldigheden af familiekonstellationer i samfundet.

Domstolene i Finland kan efter anmodning fra en af forældrene eller på eget initiativ i forbindelse med en afgørelse om forældremyndighed opstille som vilkår,

at den, barnet bor hos, skal tillade barnet at besøge bedsteforældre m.v. på en måde, som fastsættes i afgørelsen.

Ad punkt 6

Forslaget er taget fra den norske lovgivning. Her er formålet med mæglingskravet i forbindelse med separation og skilsmisse at sikre, at forældrene inden separation eller skilsmisse har forsøgt at lave en skriftlig aftale om forældremyndighed og samværsret og om, hvor barnet skal bo fast, hvor der lægges vægt på, hvad der vil være den bedste ordning for barnet (Lov om ekteskab § 26, stk. 1, 2. pkt.). Mægling er frivillig for samboer med fælles børn under 16 år ved samlivsbrud. I forbindelse med mægling udstedes der en attest, som giver adgang til at rejse en sag om forældremyndighed, om, hvor barnet skal bo, eller om samvær. En mæglingsattest har gyldighed for en periode af 6 måneder, hvorefter den skal fornyes. Der kan udstedes mæglingsattest efter 3 timer hos mægleren, hvis der ikke er kommet en skriftlig aftale ud af forløbet. Det samme gælder, hvis den ægtefælle, der ikke har begæret mægling, ikke møder op.

Kravet om gyldig mæglingsattest, før man kan rejse en sag om forældremyndighed m.v. for forældre med børn under 16 år, findes i Lov om barn og forældre § 51, stk. 1. Formålet er også her at få forældrene til at finde frem til en skriftlig aftale.

Efter den danske lovgivning skal statsamterne tilbyde forældrene og deres børn børnesagkyndig rådgivning efter lov om forældremyndighed og samvær § 28, stk. 1, hvis der er uenighed om forældremyndighed og samvær. Herudover kan statsamtet tilbyde rådgivningen, hvis der skønnes at være et særligt behov for det, jf. § 28, stk. 2. Denne regel tilsigter at give forældre med fælles forældremyndighed mulighed for at løse deres konflikter uden at ønske den fælles forældremyndighed ophævet.

De norske regler adskiller sig fra de danske regler ved at kræve obligatorisk mægling for forældre med børn under 16 år, ligesom de tilsigter at forebygge senere problemer. Samtidig lægger de norske regler via mæglingspligten stor vægt på forældrenes ansvar for i god tid selv at finde en løsning på deres problemer.